

Małgorzata Wiśniewska-Olejek

GODZINA wychowawcza

z Agnieszka Osiecką

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Temat 1. O poczuciu własnej wartości	7
Temat 2. O zaufaniu	16
Temat 3. O nieszablonowości	30
Temat 4. O manipulacji i podatności na sugestie	35
Temat 5. O sztuce odmawiania i wypowiadania swojego zdania	49
Temat 6. O nudzie	64
Temat 7. O odpowiedzialności za obietnicę	72
Temat 8. O formach grzecznościowych „pan”, „pani”	76
Temat 9. O poszanowaniu własnego ciała	87
Temat 10. O spełnianiu marzeń	94
Temat 11. O wolności	108
Temat 12. O prawdzie	134
Bibliografia	147

Jesteśmy świadkami niezwykłego paradoksu: z jednej strony rozwój technologii sprawił, że człowiek oszczędza czas, z drugiej jednak ma go coraz mniej. Brakuje nam go dla rodziny, przyjaciół, na relaks i przyjemności. Ten ciągły pęd powoduje, że nie zastanawiamy się nad wartościami, czujemy się coraz bardziej samotni i zagubieni, nie dostrzegamy zagrożeń. Aż chce się zapytać, parafrazując słowa Kazimierza Przerwy-Tetmajera: „Jakaż jest przeciw włóczyń złego twoja tarcza, człowiecze XXI wieku?”. Aby pomóc zbudować tarczę chroniącą przed problemami współczesności, oddaję w Państwa ręce tę książkę.

Powstała ona z fascynacji i obserwacji. Trwające kilkanaście lat zauroczenie twórczością Agnieszki Osieckiej sprawiło, że co jakiś czas wracałam do jej utworów i za każdym razem odkrywałam coś nowego, dawałam się po raz kolejny zaskoczyć. W pewnym momencie zauważyłam, że wiele tekstów tej artystki ma charakter parenetyczny. Zbiegło się to z moimi obserwacjami na temat młodych ludzi. Doszłam do wniosku, że są zagubieni w świecie wartości, że trudno im zbudować własną drabinę aksjologiczną, że bombardowani obrazami idealnych ludzi (o idealnej sylwetce, urodzie, niezwykłej mądrości itp.) przekazywanymi przez media tracą wiarę w samych siebie, że nie potrafią pokonać znudzenia, nie mają nadziei na spełnienie swoich marzeń.

Połączenie fascynacji twórczością Agnieszki Osieckiej z obserwacją problemów i trudności współczesnych nastolatków pozwoliło stworzyć antidotum na ból młodych ludzi żyjących w XXI wieku i znaleźć odpowiedzi na wiele ważnych pytań, np.:

- Jaka jest moja wartość?
- Czy wszystkim można ufać?
- Jak spełnić marzenia?
- Co sprawia, że jestem wyjątkowy?
- Co mam robić, by mną nie manipulowano?

Książka porusza 12 ważnych tematów: poczucie i świadomość własnej wartości, zaufanie, nieszablonowość, manipulacja i podatność na sugestie, odmawianie i wypowiadanie swojego zdania, nuda, odpowiedzialność za obietnicę, formy grzecznościowe „pan” i „pani”, poszanowanie własnego ciała, spełnienie marzeń, wolność, prawda. Zebrany materiał rozpisany został na 23 godziny lekcyjne. Punktem wyjścia każdego tematu został odpowiedni utwór Agnieszki Osieckiej. Staje się on pretekstem do głębszego rozważenia danego problemu. Lekcje

są zorganizowane w taki sposób, by aktywizować uczniów i jak najczęściej oddawać im głos. Na proponowanych przeze mnie zajęciach odwołuję się do narzędzi coachingowych i narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnej (TIK), co sprawia, że scenariusze te łączą tradycyjne metody z tymi najbardziej nowoczesnymi.

Mam nadzieję, że poruszone w tej książce tematy i sposoby realizacji lekcji przysłużą się budowaniu relacji uczeń–nauczyciel, pozwolą uwierzyć obu stronom w swoje możliwości, sprawią, że każde zajęcia wychowawcze będą wspaniałym i wyczekiwany wydarzeniem. Przede wszystkim jednak mam nadzieję, że przedstawione tutaj scenariusze pozwolą zbudować tarczę obronną na miarę XXI wieku chroniącą przed złem trzeciego milenium.

Życzę nam WARTOŚCIowych lekcji wychowawczych!
Małgorzata Wiśniewska-Olejek

TEMAT 3

O nieszablonowości

TEMAT:

„DZIOPAKU, W TOBIE NADZIEJA” – POCHWAŁA NIESZABLONOWOŚCI

CZAS:

1 godzina lekcyjna.

.....

METODY:

praca z tekstem, burza mózgów, formułowanie zdań na temat oryginalności kolegów.

.....

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE:

tekst utworu *Dziopak* Agnieszki Osieckiej; obrazek (fotografia) przedstawiający dziopaka; karteczki z napisami: „pozytywna oryginalność”, „negatywna oryginalność”, „udawana oryginalność” (1 napis na 1 kartce; kartek powinno być tyle, ile przewidujemy grup).

.....

CELE:

Dostrzeżenie i akceptacja swojej oryginalności oraz odnalezienie w niej pozytywnych stron.

.....

UCZEŃ:

charakteryzuje dziopaka i wskazuje, co go odróżnia od innych zwierząt; określa, na czym polega odmienność (oryginalność) dziopaka; dostrzeża, że odmienność ma zarówno plusy, jak i minusy; potrafi wyjaśnić, co to jest pozytywna oryginalność, negatywna oryginalność, udawana oryginalność.

1. ZAPOZNANIE Z TEKSTEM AGNIESZKI OSIECKIEJ PT. *DZIOLAK*. WPROWADZENIE PROBLEMU DO ROZWAŻENIA (problem: po- chwata nieszablonowości).

Dziolak

*W podręczniku zoologii dla klas trzecich,
strona setna, siedemnasty wiersz od góry,
ku zdumieniu, oburzeniu grzecznych dzieci,
ku obrazie sensu, prawa i natury:*

*Figuruje sobie dziolak.
Ani ptak to, ani ssak.
Czy to kaprys, czy choroba?
Czy rarytas to, czy brak?
Czy to ptaszek, czy to krowa?
Czy potrzebny jest ten biust?
Może zbędna jest ta głowa
z wielkim dziobem zamiast ust?*

*Grzeczne dzieci z klasy trzeciej się zebrały,
umoczyły swoje pióra w atramencie,
list otwarty do dziolaka napisały,
opatrzyły go w podpisy i pieczęcie:*

*Dziolaku, ty się zastanów,
dziolaku, zlikwiduj dziób.
Ty jesteś nie według planu,
dziolaku, porządek zrób.
Natury ty jesteś gaffa,
dziolaku, czy ci nie wstyd,
toć nie ma cię w paragraffach,
ty jesteś po prostu nikt.
Powiedz, dziolak, tak czy owak?
Czyś ty ptaszek, czyś ty krowa?
Powiedz, dziolak, tak czy siak,
czyś ty krowa, czyś ty ptak?*

*Tylko Józio, ten wypędek, ten ladaco,
nie podpisał się pod listem z całą klasą,
i wieczorem, kiedy tylko słońko zgaśło,
wymalował na tablicy takie hasło:*

*Dziobaku, w tobie nadzieja,
dziobaku, tyś miły nam,
dziobaku, ty się nie zmieniasz,
kolego dziobaku, trwaj!*

2. PRACA Z OBRAZEM I TEKSTEM.

Ilustracja dziobaka – uczniowie mówią, co jest w tej postaci innego, nieszablonego (w porównaniu ze wszystkimi znanymi im zwierzętami). Następnie wymieniają zapisane w tekście „zarzuty” wobec bohatera tekstu, np.:

- ani to ptak, ani ssak,
- nie wiadomo, czy potrzebny jest mu biust,
- zamiast ust ma wielki dziób,
- jest nieokreślony.

Na czym polega oryginalność dziobaka?

3. WADY I ZALETY NIESZABLONOWOŚCI (burza mózgów).

WADY	ZALETY

4. BANK POJĘĆ (burza mózgów w obrębie grup).

Bank pojęć:

- udawana oryginalność,
- pozytywna oryginalność,
- negatywna oryginalność.

Każda grupa losuje jedno pojęcie. Uczniowie dyskutują na jego temat, zastanawiają się, co oznacza, i podają przykłady zachowań, które je odzwierciedlają.

5. CZY JESTEŚMY ORYGINALNI? FORMUŁOWANIE ZDAŃ NA TEMAT ORYGINALNOŚCI KOLEGÓW.

Uczniowie wskazują nieszablonowość w wyglądzie kolegów, ich zachowaniu i podają, co pozytywnego z tej nieszablonowości wynika. Nie wymieniają jednak nazwisk. Formułują wypowiedzi według schematu: „XYZ ubiera się w długie kwieciste spodnie zgodnie z modą lat 70., co sprawia, że nie jest mylony z innymi”; „XYZ nie korzysta z Internetu w telefonie, nie ma konta na Facebooku ani innym portalu społecznościowym, co sprawia, że dysponuje większą ilością czasu i nie ulega wpływom” itd.

6. PODSUMOWANIE.

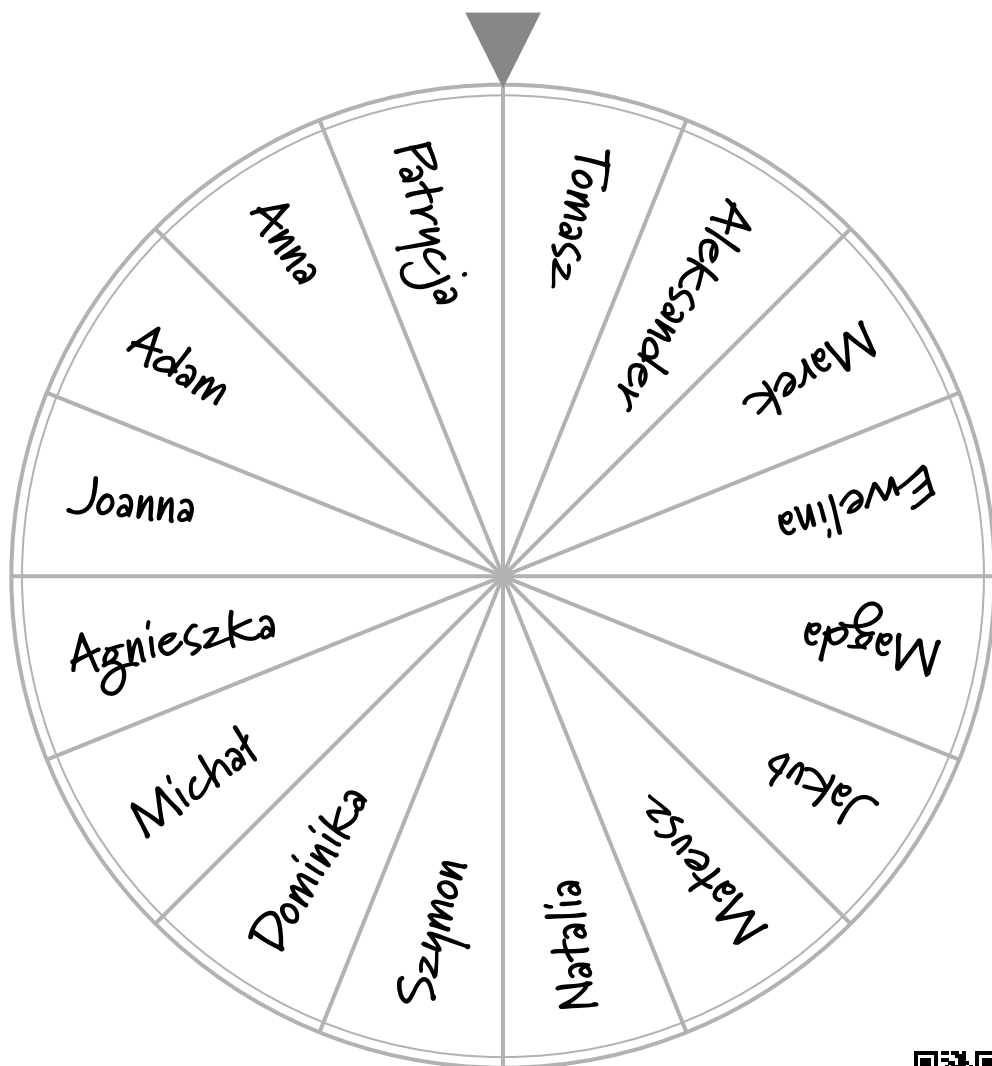
Wyjaśnienie znaczenia słów z utworu *Dziobaku*, w *tobie nadzieja*.

Źródła:

1) A. Osiecka, *Dziobak*, [w:] A. Osiecka, *Nowa miłość. Wiersze prawie wszystkie*, t. 1, wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 2009, s. 23–24.

ZASTOSOWANIE TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ

Punkt 5. lekcji, czyli formułowanie zdań na temat oryginalności kolegów, można przeprowadzić, wykorzystując, technologię informacyjno-komunikacyjną. Zamiast wskazywać ucznia, który poda jakąś nieszablonową cechę swojego kolegi, można utworzyć koło fortuny na stronie Flippity (<https://flippity.net/>). Z jego pomocą wylosujemy osobę charakteryzowaną i tę, która będzie miała tej charakterystyki dokonać.

Źródło TIK:

<https://flippity.net/>

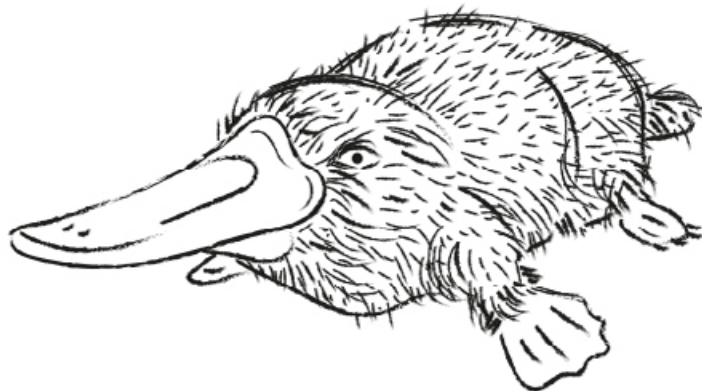

TEMAT 3

O nieszablonowości

Godzina
wychowawcza
z Agnieszką Osiecką

Przyjrzyj się ilustracji dziobaka. Powiedz, na czym polega jego oryginalność?

W pola poniższej tabeli wpisz wady i zalety nieszablonowości.

WADY	ZALETY

• udawana oryginalność

• pozytywna oryginalność

• negatywna oryginalność

**Udostępniony materiał pochodzi z książki pt:
„Godzina wychowawcza z Agnieszką Osiecką”**

Książka dostępna na www.sklep.anetaszostak.pl

Małgorzata Wiśniewska-Olejek — nauczycielka języka polskiego i filozofii w I Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Jagiellończyka w Sieradzu, autorka wielu artykułów w prasie branżowej (m.in. w „Polonistyce”), wyróżniona w Ogólnopolskim Konkursie „Twórczy Nauczyciel”.

Entuzjastka narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnej, zwolenniczka wychodzenia zza ławek — uwielbia metody aktywizujące! Propagatorka wykorzystywania wierszyków edukacyjnych w edukacji ponadpodstawowej oraz stosowania mnemotechnik na lekcjach. Głosi teorię, że klamerki, sznurek do prania, piłka, suszarka na bieliznę... to doskonałe rekwizyty edukacyjne!

Miłośniczka twórczości Agnieszki Osieckiej. Uwielbia odwiedzać pomnikową Osiecką w Opolu, Warszawie, Tarnowie. Brązowy błysk w oku Artystki zawsze przenika umysł autorki i pozostawia w nim jakiś pomysł — tak było i tym razem!

Patron honorowy:

Okularnicy
Fundacja im. Agnieszki Osieckiej

Patron medialny:

POLONISTYKA
CZASOPISMO DLA NAUCZYCIELI
Głos PEDAGOGICZNY

KAPELUSZ
z kwiatami
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

ISBN 978-83-958236-5-7

9 788395 823657